

Czy naprawdę jesteśmy inni?

- zróżnicowanie antropologiczne
ludności świata**

termin „rasa”

- **Starożytni nie dzielili ludzi według wyglądu, tylko ze względu na status, religię, język**
- **Termin „rasa” pojawił się po raz pierwszy w 1508 r w poemacie W. Dunbara, który użył sformułowania „Książę Walii brytyjskiej rasy”**
- **Antropologia (jako nauka wyodrębniła się w XVIII w), zapożyczyła to stwierdzenie od hodowców zwierząt**
- **Termin „rasa” – w odniesieniu do człowieka (biała, żółta, czarna, czerwona) w literaturze pojawił się w 1749 r. w stworzonej przez K. Linneusza klasyfikacji. U podstaw podziału leżał biblijny model, który głosił, że synowie Noego przeżywszy potop wyruszyli do odległych części Starego Świata, dając początek trzem rasom: semickiej, czarnej i indoeuropejskiej.**
- **Rasa ludzka funkcjonowała jako sposób widzenia rzeczywistości przez całe dziesięciolecie. Naukowcy dzielili ludzkość według przesłanek etno – geograficznych i typologicznych. Dopiero w XX w. zaczęto takie podejście kwestionować**

Najbardziej ogólny podział ludności Ziemi na rasy wywodzi się jeszcze z XVIII wieku. G. Cuvier wyróżnił wówczas trzy główne odmiany

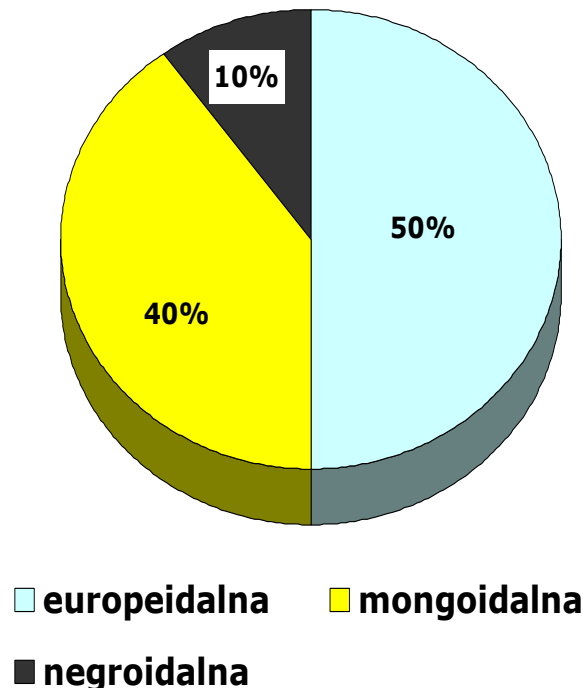
1. typologiczne zróżnicowanie ludności

CZARNA Dzieli się na **negroidów właściwych** (Murzyni) oraz **buszmenoidów** (Buszmeni, Hotentoci).

skóra brunatna do szaroszarej, oczy ciemne, włosy ciemne wełniste, nos szeroki, płaski, wargi grube, wywinięte, słabe owłosienie ciała.

ŻÓŁTA dzieli się na
**azjatycką, eskimoską,
indiańską i oceaniczną**
(Polinezyjczycy i
Mikronezyjczycy).

skóra śniada różnych odcieni,
oczy ciemne, grube, proste
włosy, niekiedy skośna szpara
oczna, fałda mongolska,
twarz płaska, bardzo słabe
owłosienie całego ciała. Niski
wzrost

BIAŁA można ją podzielić na odmianę: **nordycką, środkowoeuropejską, śródziemnomorską.**

skóra jasna różnych odcieni, oczy często jasne, włosy faliste lub proste, często jasne, nos wąski, wystający, silne owłosienie ciała.

adaptacja człowieka do środowiska

– Kolor skóry

Czarna W warunkach dużego nasłonecznienia melanocyty (komórki barwnikowe) są ściśle skupione, dzięki czemu pochłaniane są promienie ultrafioletowe.

Biała Gdy promienia słonecznego jest niewiele należy je jak najlepiej je wykorzystać. W białej skórze, która przepuszcza promieniowanie UV, melanocyty są skupione rzadziej.

– Budowa ciała

ludzie z gorących i suchych stref są wysocy, szczupli, co zapewnia im szybką wymianę ciepła.

ludzie z zimnych stref klimatycznych mają krępą budowę ciała i krótkie kończyny, dzięki czemu ciepło jest dłużej zatrzymywane w organizmie.

– Kształt twarzy

np. twarz mongoloidów, która została zabezpieczona przed chłodem poprzez **zmniejszenie jej wielkości**, **oczy zostały otoczone poduszkami tłuszczu**, co zapewnia ochronę gałki ocznej i zatok przed zimnem.

Sherpowie – ludzie gór

„Niezwykły jest widok Nepalczyka około 160 - 170 cm wzrostu, wątlej budowy ciała, ubranego w porwaną koszulę lub polar, w porozrywanych tenisówkach lub klapkach – motylkach maszerującego, z 60 kilogramowym obciążeniem po obludzonej lub zabłoconej górskiej ścieżce”

<http://www.republika.pl/teohebr/images/regionekstrema.doc>

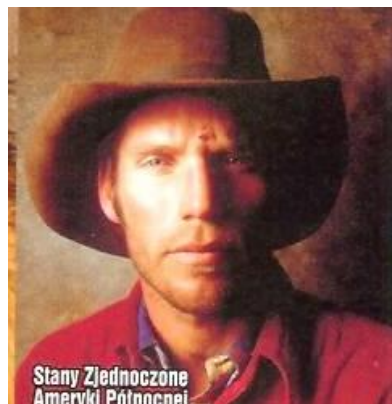
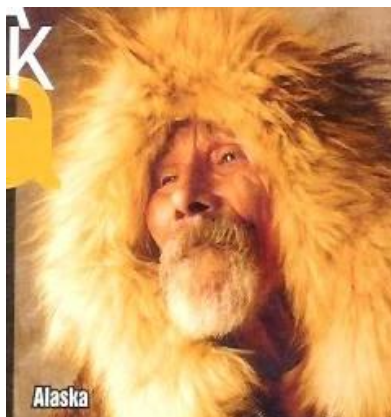
według bardziej szczegółowej
klasyfikacji wyróżnia się
8 odmian człowieka

Na podstawie poniższych zdjęć spróbuj nazwać
odmiany człowieka.

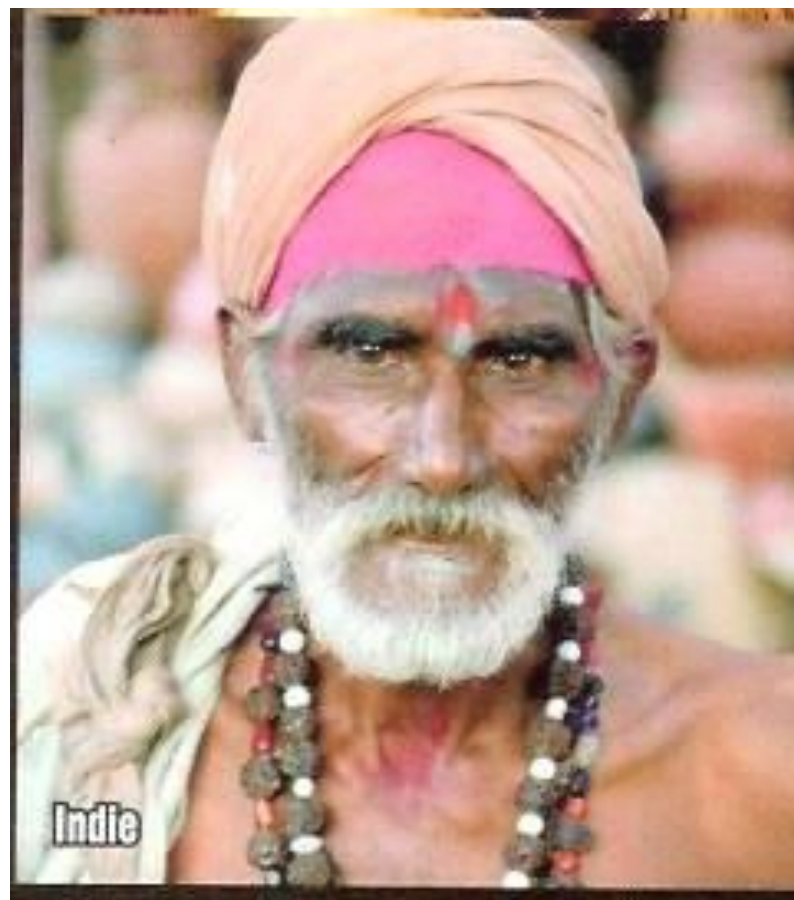
Europejska

Źródło FOCUS , styczeń 2007

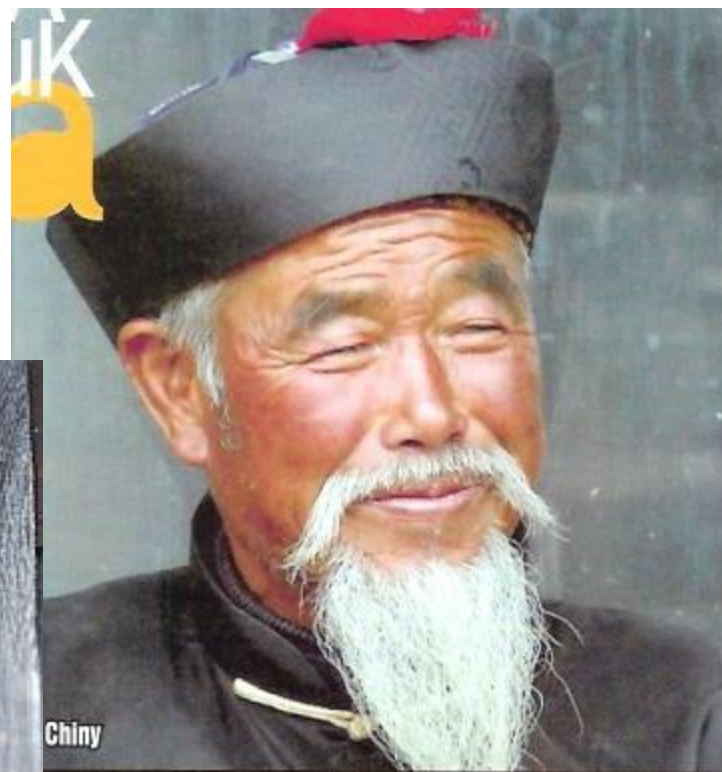
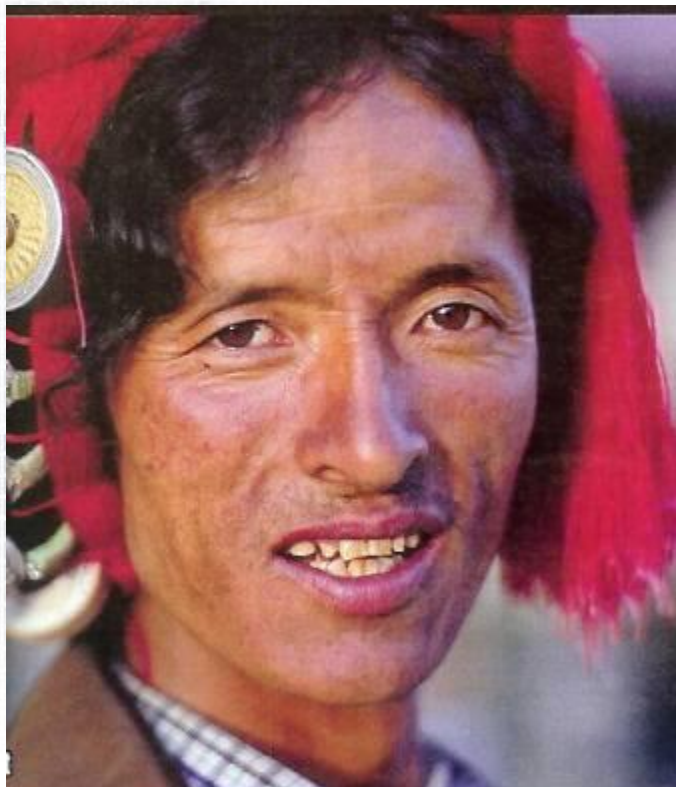

Indyjska – ciemniejsza niż u Europejczyków skóra, czarne włosy

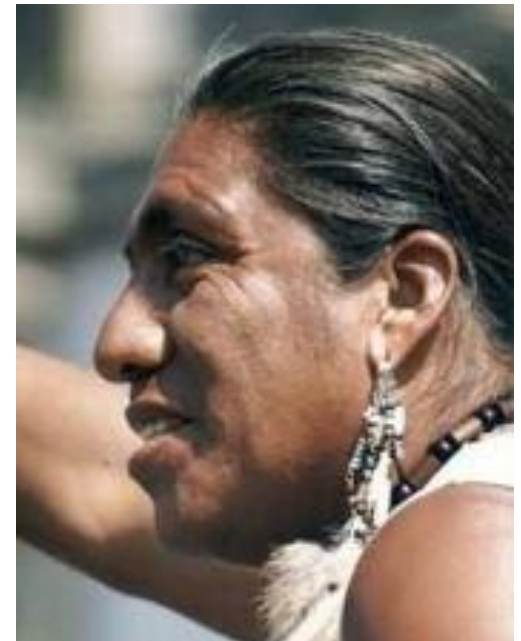
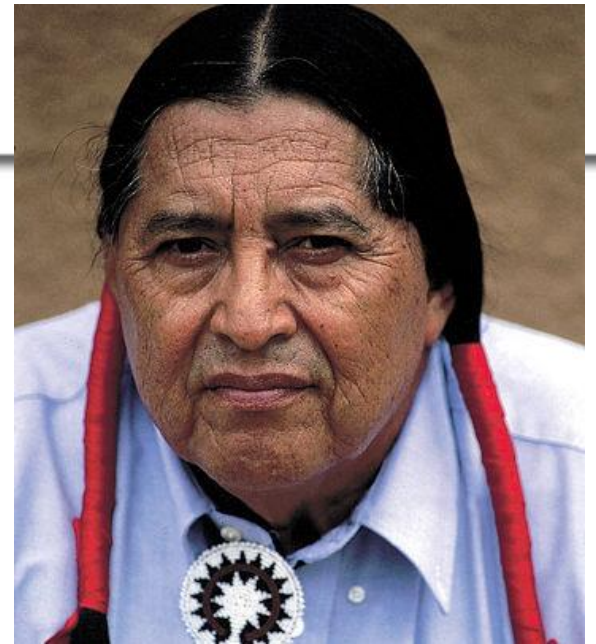

Azjatycka – żółtawa skóra, wydatne kości policzkowe,
występowanie fałdy mongolskiej (fałd skóry nad oczami)

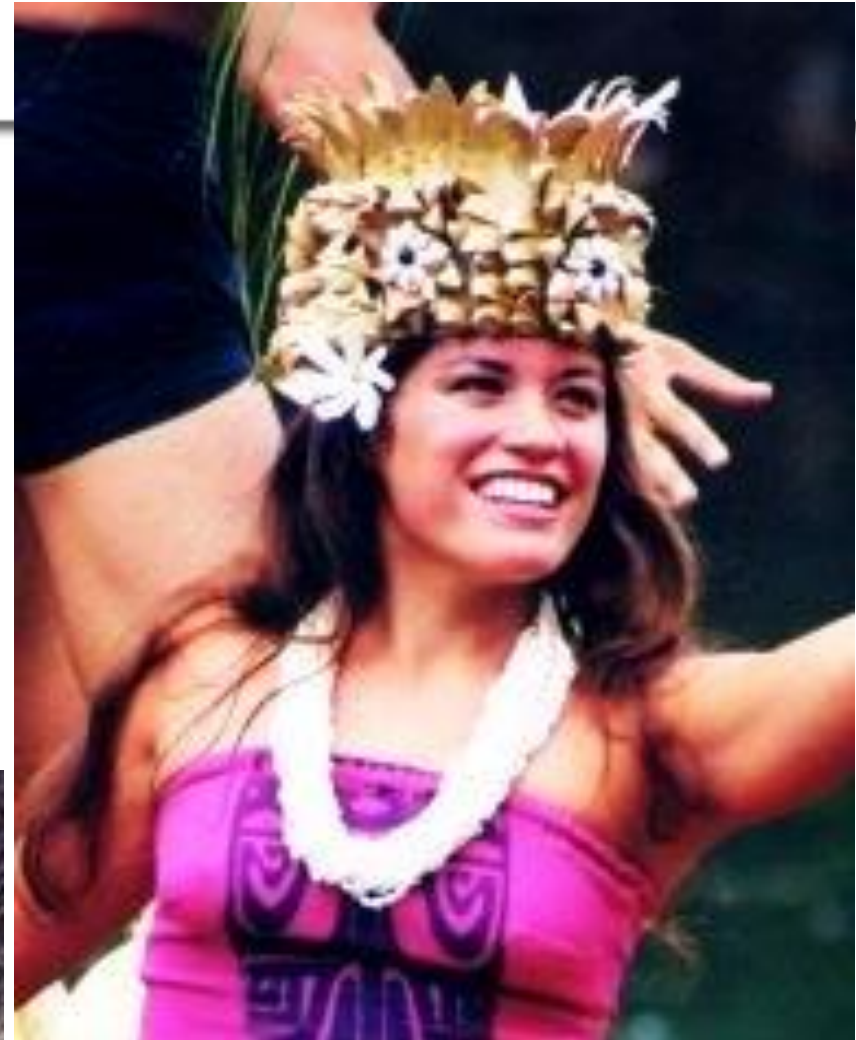

Amerykańska wywodzi się z
odmiany azjatyckiej –
czerwonawy odcień skóry,
czarne proste włosy, orli nos

Polinezyjska – skóra jasno brązowa, czarne włosy

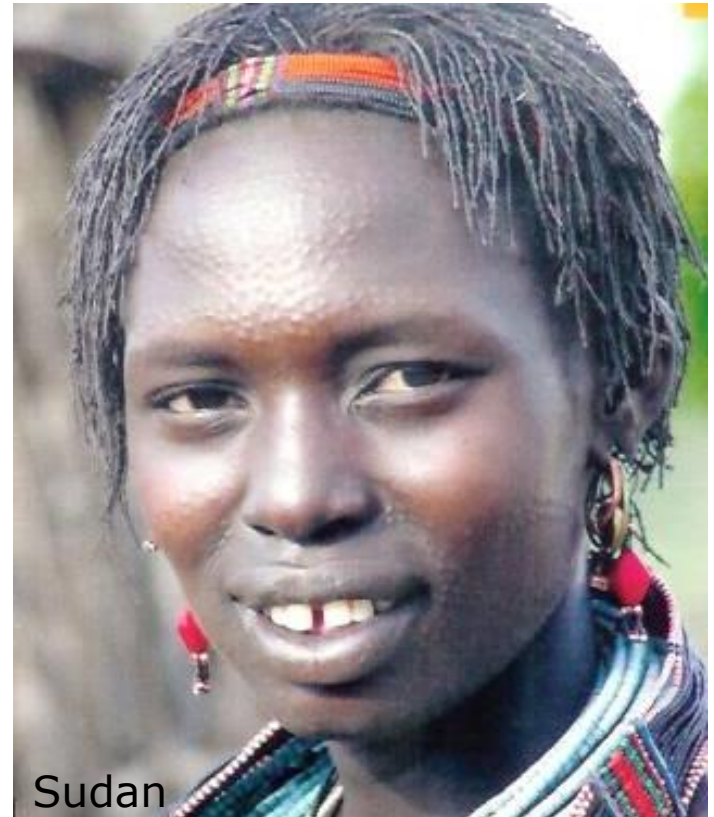

Afrykańska – skóra ciemna, czarne
wełniste włosy, grube wargi, lekko
spłaszczzone nosy

Masaj

Sudan

Australijska – skóra ciemna, czarne włosy, wydatne łuki brwiowe

Aborygeni

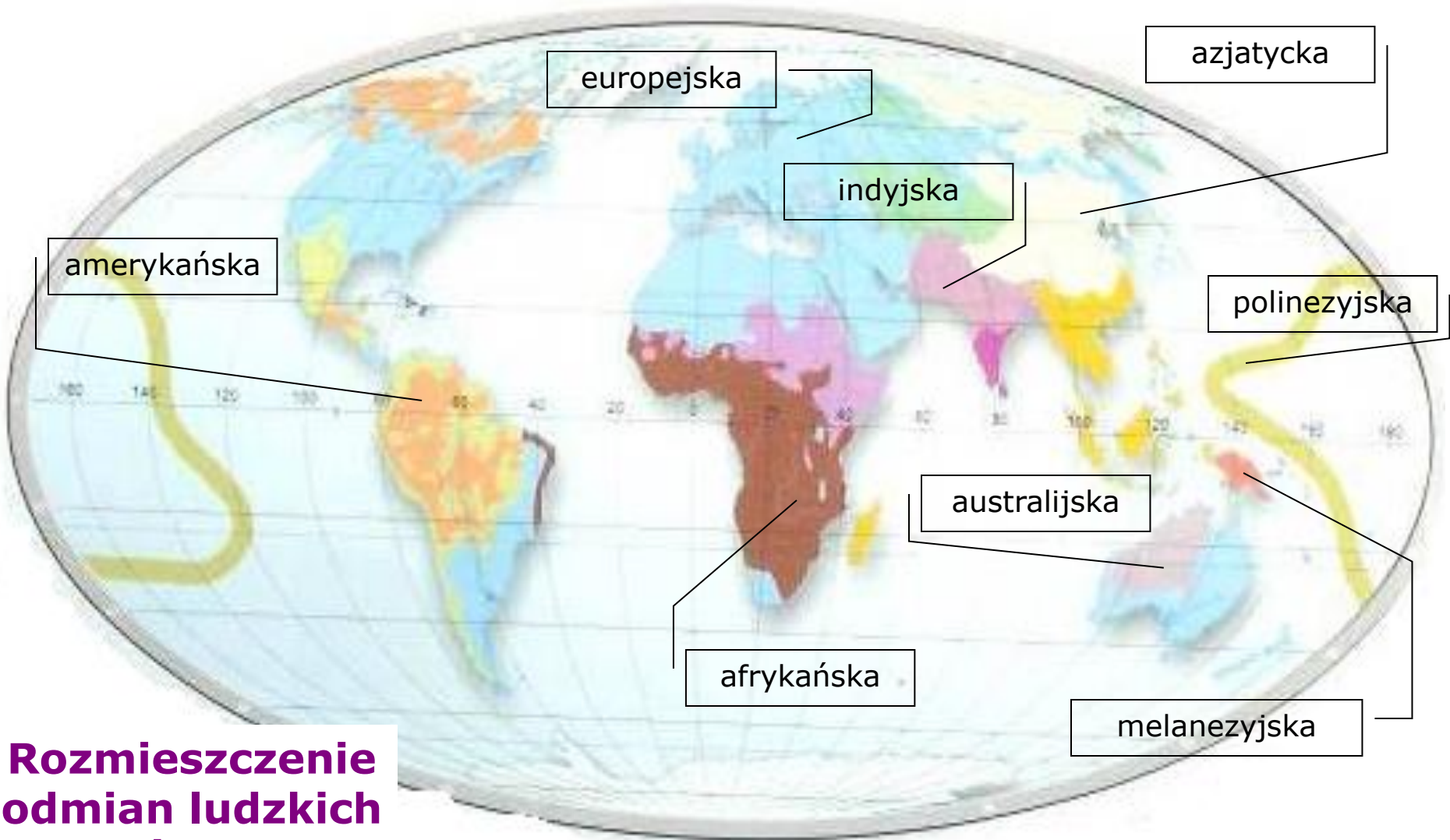

Melanezyjska – skóra ciemna, niski wzrost, czarne wełniste włosy, szeroki nos

Papuas

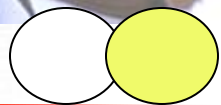

**Rozmieszczenie
odmian ludzkich
na świecie**

**Podaj przykłady regionów
zamieszkałych przez ludność
poszczególnych odmian**

mieszanka odmian

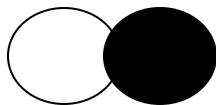
przedstawiciele czystych odmian stanowią tylko ok. 50 % liczby ludności, pozostałe 50 % zaś to przedstawiciele odmian pośrednich

Metysi

odmiana europejska

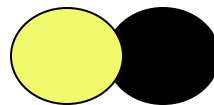
odmiana amerykańska

Mulaci

odmiana europejska

odmiana afrykańska

Zambosi

odmiana afrykańska

odmiana amerykańska

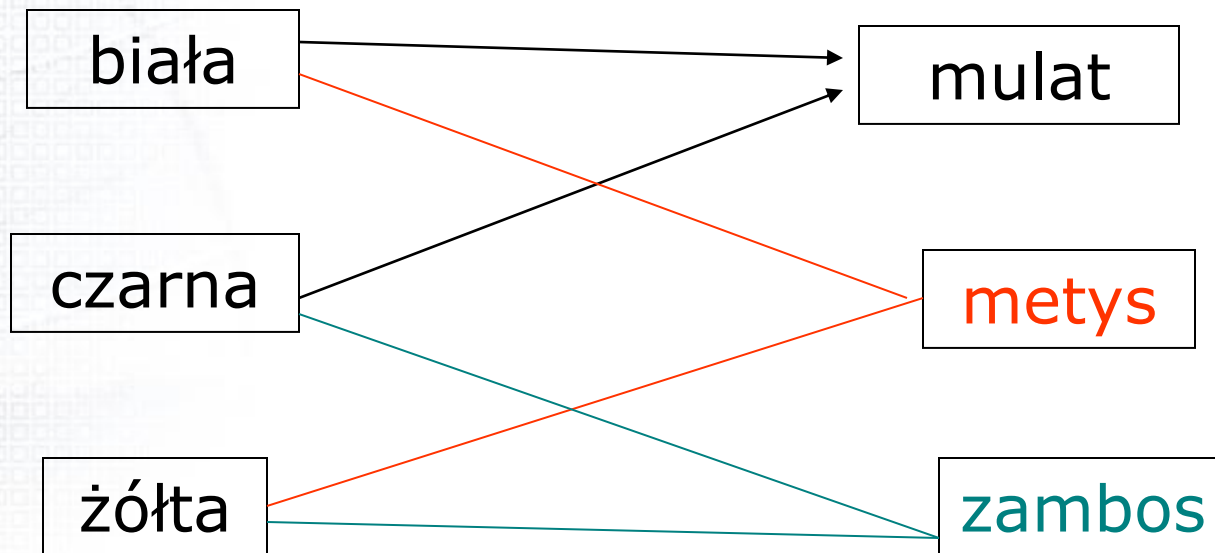
Kreole

Potomkowie białych kolonizatorów i ludności tubylczej w Amerykach

mieszanka odmian.

Uzupełnijcie poniższy schemat

R a s i z m - przeświadczenie, że jedne rasy są „lepsze” od innych.

A n t y s e m i t y z m – uprzedzenie, postawa wrogości w stosunku do Żydów

B i a ł y s e p a r a t y z m to wiara, że osoby należące do białej rasy powinny mieć oddzielne instytucje, a nawet odrębne społeczeństwa, terytoria i rządy, i że nie powinny się mieszać z rasami nie-białymi.

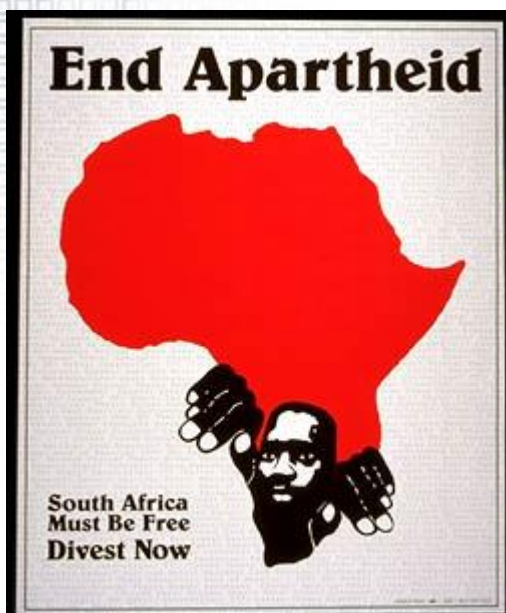
C z a r n i s e p a r a t y ś c i uważają, że biali są rasistowskimi ciemieżcami czarnych i w ramach współczesnego, zdominowanego przez białych społeczeństwa, czarni nie mają możliwości rozwoju. Uważają oni, że jedynym rozwiązaniem jest oderwanie się i **utworzenie odrębnego czarnego społeczeństwa.**

podział na rasy sprzyjał patologiom

- odkrycie obu Ameryk, Australii - nowożytne niewolnictwo, krwawe wojny i masowe mordowanie ludów tubylczych.
- **Podaj przykłady konfliktów na tle rasowym**
- teoria o wyższości rasowej i kulturowej Germanów - punktem wyjścia dla zbrodni nazistowskich.
- **Australia** - do połowy lat osiemdziesiątych XX w. niemal oficjalnie **polityka imigracyjna oparta była na rasizmie skierowanym głównie przeciwko azjatom.**
- **Stany Zjednoczone Ameryki Północnej** –w dalszym ciągu (a szczególnie stany południowe USA) dyskryminuje się kolorowych i mniejszości narodowe.
- **Izrael** –odmiana rasizmu – **syjonizm** prześladowanie mieszkających tam od tysiącleci Arabów.
- **Jordania** zabrania Żydom uzyskiwania obywatelstwa.

RPA - „apartheid” - segregacją rasową skierowaną przeciwko wszystkim „kolorowym” obywatelom do niedawna zapisany w konstytucji jako obowiązująca doktryna.

w latach 90 – tych XX w., rząd RPA rozpoczął demontaż systemu m. in. **zalegalizowano** uprzednio zakazany **czarny kongres** oraz nakazano **uwolnienie więzionych czarnych działaczy**. W **1994 r.** konstytucja krajowa została ponownie napisana, odbyły się też pierwsze **wolne wybory** w historii kraju. **Pierwszym czarnym prezydentem** Republiki Południowej Afryki został **Nelson Mandela**.

UN Photo# 151604

http://209.85.135.104/search?q=cache:JFf7eH5B7s0J:www.unic.un.org.pl/dyskryminacja/fd_dyskryminacja-rasowa.php+%22dyskryminacja+rasowa%22&hl=pl&gl=pl&ct=clnk&cd=1

Czarnoskórzy chłopcy przyglądają się swoim rówieśnikom grającym w piłkę nożną, w szkole przeznaczonej wyłącznie dla dzieci rasy białej, w Johannesburgu.

Jeszcze kilkanaście lat temu wydatki rządu RPA były około dziesięć razy większe na dzieci białe niż na dzieci czarne. Źle wyszkoleni nauczyciele, przepełnione klasy, nieodpowiednie zajęcia rekreacyjne były normą w szkołach dla czarnoskórych dzieci, jeżeli w ogóle miały one dostęp do wykształcenia.

Rasowy podział ludności – źródłem konfliktów

Podajcie przykłady 3 konfliktów na tle rasowym

mit ludzkiej rasy

Podziały rasowe nie mają naukowego uzasadnienia.

Pod względem genetycznym Polak może różnić się od innego Polaka bardziej niż od Masaja

Około 70 % amerykańskich, 50% europejskich i 25% polskich
antropologów odrzuca dziś pojęcie rasy

Dlaczego?

W dobie szeroko zakrojonych badań genetycznych okazuje się że **wszyscy** bez względu na kolor skóry **jesteśmy do siebie podobni**, a nasze **geny przez tysiące lat „zmiksowały się”** tak, że nie sposób podzielić ludzi na jakiegokolwiek odrębne grupy

„Z rasami, jako naturalnymi
kategoriami gatunku ludzkiego,
jest całkiem jak z aniołami.....
Wielu ludzi gorliwie w nie wierzy.
Mogą nawet ci powiedzieć,
jakie mają właściwości.
Ale im bliżej próbujesz je zbadać,
by odkryć ich prawdziwą naturę,
tym bardziej stają się nieuchwytne”

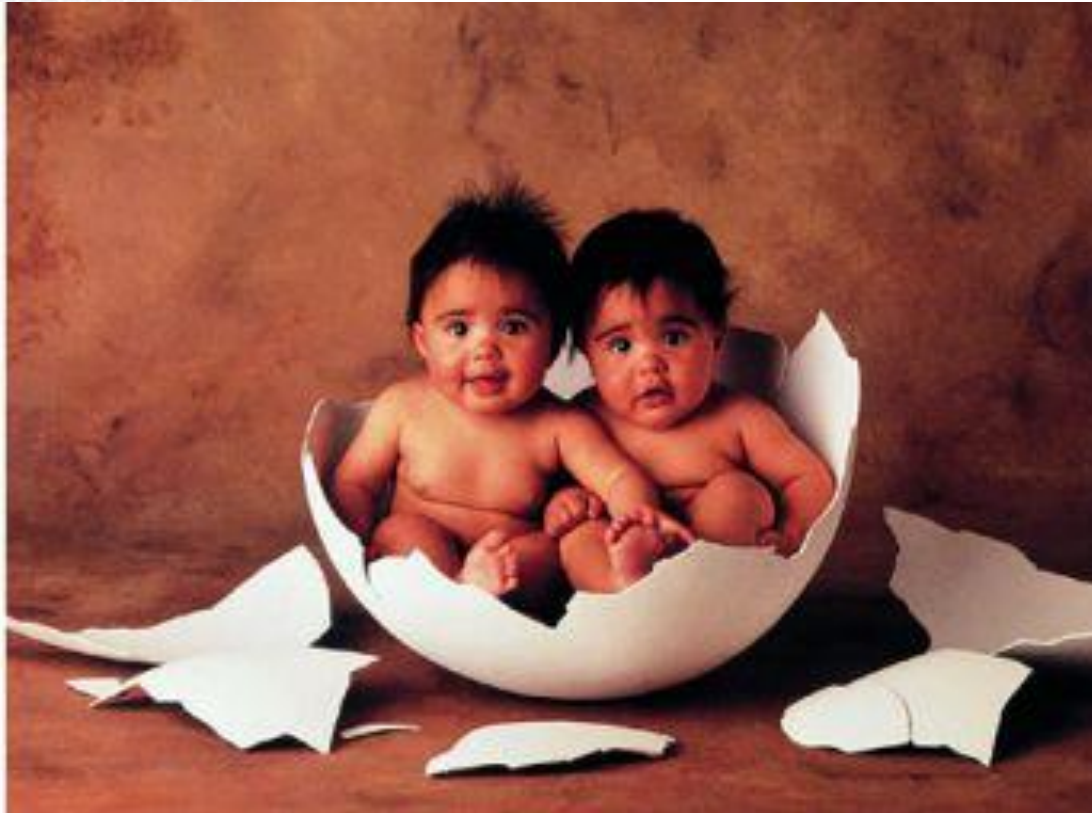
J. Marks – amerykański antropolog 2005

QUO VADIS HOMIO?

"Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa".

Artykuł 1, Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

„Rezygnując z pojęcia rasa w odniesieniu do człowieka nie zaprzeczamy istnieniu ludzkiej różnorodności biologicznej.

„Współczesną tendencją jest wyjaśnienie tej różnorodności, a nie szufladkowanie ludzkości do nieciągłych kategorii zwanych rasami”

dr K. A. Kaszycka
antropolog Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

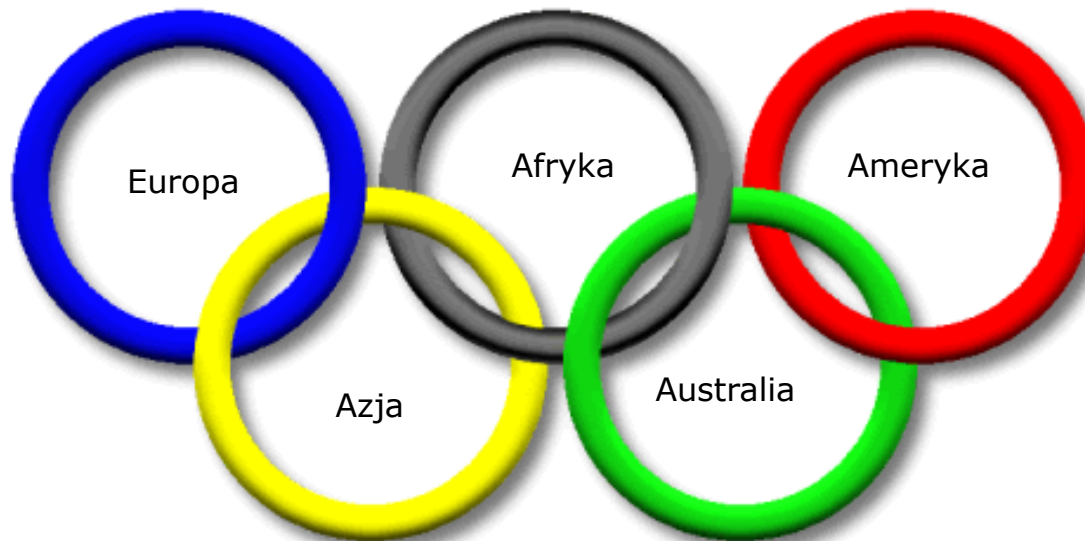
**Dlaczego z genetycznego punktu widzenia „rasa ludzka”
jest terminem nieaktualnym?**

Mit ludzkiej rasy

Odpowiedz na powyższe pytanie

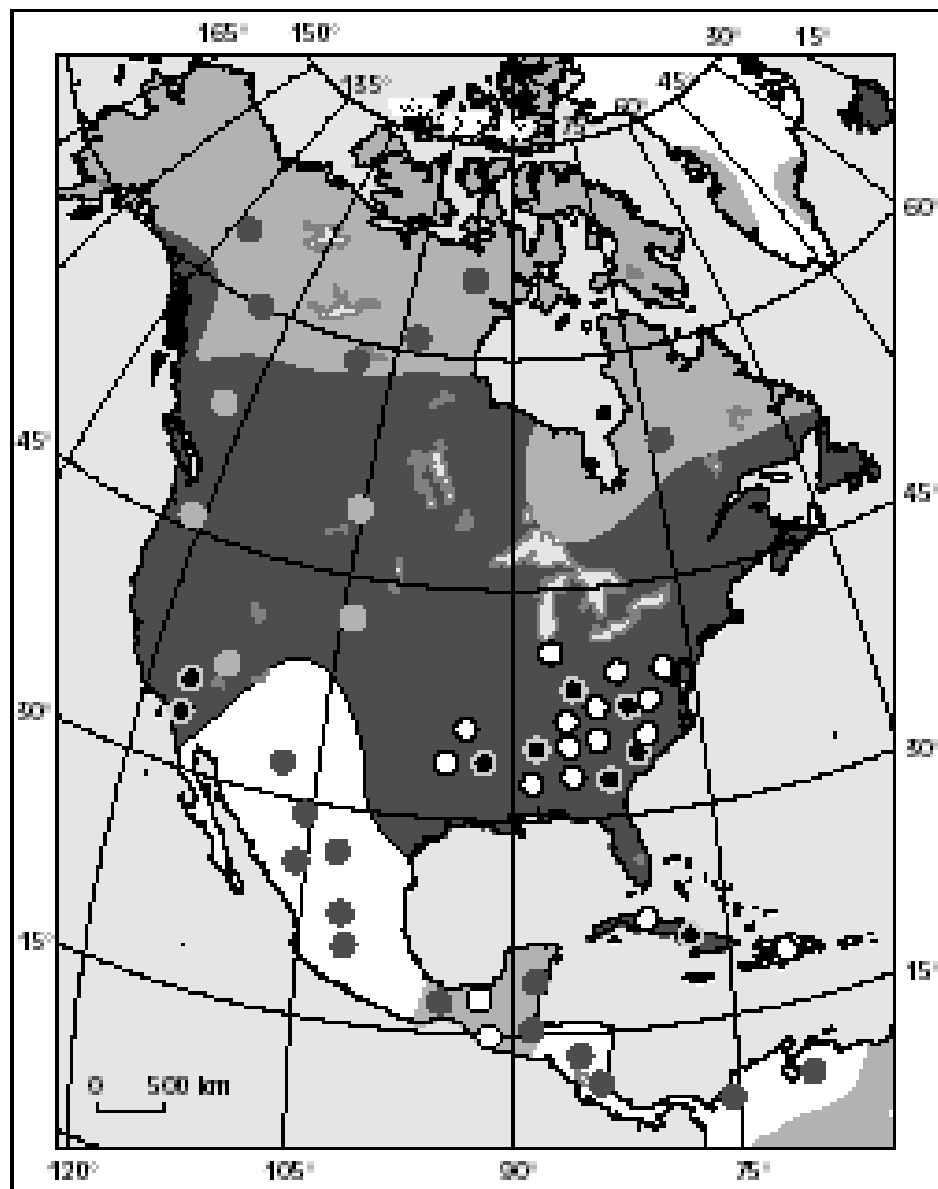

Spróbuj wyjaśnić znaczenie tego symbolu.

Pięć różnokolorowych przecinających się kół **symbolizuje** zarazem **różnorodność**, jak i **jedność** ludzi zamieszkujących Ziemię.

praca domowa

ŹRÓDŁO

http://www.operon.pl/www/matura2007/pr_obna/Test_przed_probna_matura_2007_Arkusz_2-ZR_Geografia.pdf

Na podstawie mapy ilustrującej rozmieszczenie odmian gatunku ludzkiego w Ameryce Północnej wykonaj polecenia.

1. Podaj trzy ważne przyczyny, które wpłynęły na takie zróżnicowanie ras na tym kontynencie.
2. Uzasadnij obecność odmian mieszanych w południowej części Stanów Zjednoczonych

Odmiany (rasy) główne:

- europoidalna
- mongoloidalna
- negroidalna

Formy mieszane:

- europoidalna z negroidalna
- europoidalna z mongoloidalna

UTRWALENIE

1. Wskaż stwierdzenia prawdziwe

- Klasyczny podział ras (odmian) ludzkich wyróżnia odmianę białą, żółtą, czerwoną i czarną
- Metysi to potomkowie przedstawicieli rasy czarnej i żółtej
- Biały separatyzm to wiara, że osoby należące do białej rasy nie powinny się mieszać z rasami nie-białymi.

2. W którym z poniższych szeregów prawidłowo zestawiono państwa o przewadze ludności należącej do odmiany czarnej?

- Egipt, Nigeria, Tanzania, Algieria,
- Indonezja, Demokratyczna Republika Konga, Egipt,

3. Między jakimi odmianami człowieka najczęściej pojawiały się konflikty w:

- RPA
- Ameryce Północnej w początkach kolonizacji

4. W którym z poniższych szeregów prawidłowo zestawiono państwa o przewadze ludności należącej do odmiany żółtej?

- Algieria, Indonezja, Japonia,
- Indie, Korea Południowa, Chiny

mieszanka ras

